

full dominical

Església de Menorca

Número 2091 - Any XLI - 28 agost 2022

“Estimar com Jesús significa servir i donar la vida. Servir, és a dir, no anteposar els propis interessos; combatre la indiferència, compartir els dons que Déu ens ha donat. Donar la vida és sortir de l'egoisme per fer de l'existència un do, lliurar-se a qui ho necessita”.

(Papa Francesc)

evangelio cotidiano

LA INSOPORTABLE LEVEDAD DEL SER

El título lo debo al escritor checo Milan Kundera. Como enunciado me resulta expresivo y atrayente, aunque la temática del libro de Kundera no coincide con mis principios.

Para mí pone nombre a la evidencia de las tentaciones que a todos nos asaltan y la inevitable cesión a sus atractivos. También expresa el misterio de mis desalientos, cansancios, apatías, desánimos, flaquezas, inseguridades, cobardías. San Pablo lo concreta muy bien: *Y ni siquiera entiendo lo que hago, porque no hago lo que quiero sino lo que aborrezco (...)* Y así, no hago el bien que quiero, sino el mal que no quiero (...). Pero cuando hago lo que no quiero, no soy yo quien lo hace, sino el pecado que reside en mí.

Esto me lleva hoy a reflexionar sobre la fragilidad humana, nuestra débil voluntad, la inconsistencia de nuestros compromisos y la ambigüedad de nuestras relaciones. Es un hecho que somos de cristal, cualquier contratiempo nos rompe o nos desequilibra y, también, nos enseña nuestros límites. Nuestra

condición humana es muy endeble en nuestra mismidad más profunda.

Las debilidades están ahí, tejidas en un mismo cañamazo con nuestros deseos, aspiraciones, alegrías, superaciones... conformando el misterio profundo de cada uno y de las circunstancias que nos condicionan. La levedad del ser es una realidad que nos circunda y hace mella en todos. Lo de insoponible es otra cuestión, pues hay quienes, a la mínima, se hunden, y hay otros que piensan la vida como oportunidad y, al mal tiempo,

ponen buena cara, porque, sin dejar de ser sensibles y de sufrir, encajan con madurez y sabiduría las experiencias negativas y las contrariedades.

¿Dónde está la fuerza que doblega la “insoponible levedad del ser”? La respuesta la encontramos en Jesús, Palabra hecha carne, que murió por nosotros, que resucitó y está a la derecha del Padre... Con Él, nuestro equipaje para nuestros días aquí en la tierra será la misericordia que nos alienta, la fe que nos sostiene, la esperanza que nos anima y el amor que nos plenifica... ¿Quién podrá apartarnos del amor de Cristo?: ¿la aflicción?, ¿la angustia?, ¿la persecución?, ¿el hambre?, ¿la desnudez?, ¿el peligro?, ¿la espada? Pero en todo esto vencemos fácilmente por aquel que nos ha amado (...).

El cardenal brasileño Pablo Evaristo Arns nos proporcionó un lema importante para vivir, admitiendo la levedad, pero impidiendo que esta sea insoponible: *Hay que seguir adelante, de esperanza en esperanza, ¿Quién dijo miedo habiendo Pascua?*

**María Victoria Aymerich,
hermana de la Consolación**

Inzmam Khan en Pexels

pensaments

CAMINAR JUNTS

La sinodalitat de l'Església és una qüestió de rigorosa actualitat que ha anat guanyant força arran de l'inici del Sínode dels Bisbes, l'octubre de l'any 2021 i, a l'àmbit local, de la fase diocesana que ha aplegat a una quarantena de grups que s'han reunit per reflexionar i discernir a fons els signes dels temps a la llum de l'Evangeli. Una experiència que s'ha valorat com a positiva, que ha possibilitat poder opinar lliurement, amb una actitud de diàleg i d'escolta respectuosa, sobre la realitat de cada comunitat parroquial, diocesana i sobre l'Església en el seu conjunt. S'ha pres consciència de les fortaleses i debilitats existents, a partir d'un debat que ha evidenciat la pluralitat de maneres de viure i d'entendre la vida de l'Església. La consulta ha servit també per copsar l'abast significatiu de la sinodalitat,

un concepte que expressa l'específica forma de viure i obrar de l'Església com a Poble de Déu, que manifesta el seu ser comunitat en el fet de caminar junts i en la participació activa de tots els seus membres en la missió evangelitzadora, eixos principals d'una Església sinodal: comunitat, participació i missió.

En aquest context històric crucial que ha d'afrontar l'Església universal, és bo recordar quina és l'autèntica finalitat del Sínode, amb paraules del papa

Francesc: “fer que germinin somnis, fer florir esperances, estimular la confiança, embenar ferides i crear un imaginari positiu que il·lumini les ments i enardeixi els cors”. Un programa engrescador i esperançador.

Diego Dubón Pretus

Diumenge XXII de Durant l'Any

Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira

3, 19-21. 30-31

Fill meu, sigues modest en tot lo que facis, i et veuràs més estimat que el qui dóna esplèndidament. Com més gran ets, més humil has de ser, i Déu et concedirà el seu favor. Déu que és vertaderament poderós, revela els seus secrets als humils. La desgràcia dels descreguts no té remei, perquè ha arrelat en ells una planta dolenta. El cor dels savis comprèn els proverbis dels savis, l'orella atenta s'alegra de sentir parlar amb seny.

Salm Responsorial 67

R: Instal·laieu els pobres, Déu nostre, en el país fèrtil del vostre patrimoni.

Lectura de la carta als cristians hebreus

12, 18-19. 22-24a

Germans, vosaltres no us heu acostat en aquella muntanya palpable del Sinaí, que era tota ella foc ardent, fosca, negra nuvolada i tempestat, ni heu escoltat el toc del corn i la veu que pronunciava aquelles paraules. Els mateixos que sentiren la veu suplicaren que no continuàs parlant-los. Vosaltres vos heu acostat a la muntanya de Sion, a la ciutat del Déu viu, la Jerusalem celestial, a miriades d'àngels, a l'aplec festiu dels primers inscrits com a ciutadans del cel; vos heu acostat a Déu, jutge de tots, als esperits dels justs que ja han arribat a terme, a Jesús, el mediador de la nova aliança.

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

14, 1. 7-14

Un dissabte Jesús entrà a menjar a casa d'un dels principals fariseus. Ells l'estaven observant. Jesús notà que els convidats escollien els primers llocs i els proposà aquesta paràbola: -"Quan qualcú et convidi a un dinar de noces, no et posis en el primer lloc: si hi hagués un altre convidat més honorable que tu, vindria el qui us ha convidat a tots dos i et diria: "Cedeix-li el lloc", i tu hauries d'ocupar el lloc darrer, tot avergonyit. Més bé quan et conviden vés a ocupar el lloc darrer, i quan entrarà el qui t'ha convidat et dirà: "Amic puja més amunt." Llavors seràs honrat davant tots els qui són a taula, perquè tothom qui s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit." Després digué al qui l'havia convidat: -"Quan fas un dinar o un sopar, no hi cridis els teus amics, ni els teus germans, ni altres parents teus, ni vesins rics. Per ventura ells també et convidarien, i ja tindries la recompensa. Més bé, quan facis una festa, convidi-hi pobres, invàlids, coixos i cecs. Feliç de tu llavors: ells no tenen res per a recompensar-t'ho, i Déu t'ho recompensarà quan ressuscitaran els justs."

Lectura del libro del Eclesiástico

3, 17-18. 20. 28-29

Hijo, actúa con humildad en tus quehaceres, y te querrán más que al hombre generoso. Cuanto más grande seas, más debes humillarte, y así alcanzarás el favor del Señor. «Muchos son los altivos e ilustres, pero él revela sus secretos a los mansos» Porque grande es el poder del Señor y es glorificado por los humildes. La desgracia del orgulloso no tiene remedio, pues la planta del mal ha echado en él sus raíces. Un corazón prudente medita los proverbios, un oído atento es el deseo del sabio.

Salmo responsorial 67

R: Tu bondad, oh, Dios, preparó una casa para los pobres.

Lectura de la carta a los Hebreos

12, 18-19. 22-24a

Hermanos: No os habéis acercado a un fuego tangible y encendido, a densos nubarrones, a la tormenta, al sonido de la trompeta; ni al estruendo de las palabras, oído el cual, ellos rogaron que no continuase hablando. Vosotros os habéis acercado al monte Sión, ciudad del Dios vivo, Jerusalén del cielo, a las miríadas de ángeles, a la asamblea festiva de los primogénitos inscritos en el cielo, a Dios, juez de todos; a las almas de los justos que han llegado a la perfección, y al Mediador de la nueva alianza, Jesús.

Lectura del santo evangelio

según san Lucas

14, 1. 7-14

Un sábado, Jesús entró en casa de uno de los principales fariseos para comer y ellos lo estaban espiando. Notando que los convidados escogían los primeros puestos, les decía una parábola: «Cuando te conviden a una boda, no te sientes en el puesto principal, no sea que hayan convidado a otro de más categoría que tú; y venga el que os convidó a ti y al otro y te diga: "Cédele el puesto a éste". Entonces, avergonzado, irás a ocupar el último puesto. Al revés, cuando te conviden, vete a sentarte en el último puesto, para que, cuando venga el que te convidó, te diga: "Amigo, sube más arriba". Entonces quedarás muy bien ante todos los comensales. Porque todo el que se enaltece será humillado, y el que se humilla será enaltido». Y dijo al que lo había invitado: «Cuando des una comida o una cena, no invites a tus amigos, ni a tus hermanos, ni a tus parientes, ni a los vecinos ricos; porque corresponderán invitándote, y quedarás pagado. Cuando des un banquete, invita a pobres, lisiados, cojos y ciegos; y serás bienaventurado, porque no pueden pagarte; te pagarán en la resurrección de los justos».

La vanitat allunya de Déu

Jesús accepta la invitació a dinar a casa d'un dels principals fariseus. Compartir menjar per als jueus era signe d'amistat, d'intimitat i Jesús no refusa menjar amb pecadors, també ho fa amb amics com Marta i Maria, i, avui, s'asseu a taula amb gent important, tot d'una nota a faltar la presència de gent senzilla i se sent un poc incòmode.

Jesús es dirigeix primer als convidats i els recrimina el seu comportament, en observar el seu interès per ocupar els primers llocs, i després dona un consell a l'amfitrió. La manera d'actuar d'aquells convidats importants ens mostra que es consideren mereixedors d'aquest honor, però Jesús els fa veure que poden sentir-se avergonyits quan coincideixin amb algú més notable que ells i els facin seure més endarrere. D'altra banda, al qui ocupa els darrers llocs, convençut de la vàlua dels altres per damunt seu, potser el faran passar als primers llocs perquè "el qui s'humilia serà enaltit".

I nosaltres, estem convençuts també de merèixer alguna distinció? Reflexionar sobre el banquet de l'Eucaristia al qual hi som tots convidats ens pot ajudar a experimentar la pròpia pobresa davant aquest Déu i Pare que ens sobrepassa en tot, especialment per l'amor infinit que sent per cadascun. És una manera d'exercir la humilitat per dur-la a la pràctica en la nostra vida quotidiana amb tots els qui anem trobant pel camí, per descobrir-hi tot el que de bo hi ha en ells i valorar-ho, deixant de banda les enveges i crítiques fàcils que tant malmeten les relacions entre les persones i crear, així, un estil de vida més humà.

A qui l'ha convidat, li recomana no convidar únicament la família, els amics o els poderosos, sinó acollir també aquelles persones pobres que no tenen res per oferir-li a canvi; així es romprà la cadena de les relacions interessades i començarem a mirar solidàriament els qui pateixen i a sentir els crits dels darrers que clamen per la seva dignitat. Llavors el món serà més fratern, com anhela el nostre Pare del cel.

Teresa Jansà

LECTURES DE LA DI. 29, Martiri de sant Joan Baptista
MISSA DIÀRIA (MO): 1C 2, 1-5 / Sal 118 / Mc 6, 17-29.
Salms de la 2ª Setmana **Dt. 30, Fèria:** 1C 2, 10b-16 / Sal 144 / Lc 4, 31-37.

Dc. 31, Fèria: 1C 3, 1-9 / Sal 32 / Lc 4, 38-44.
Dj. 1, Fèria: 1C 3, 18-23 / Sal 23 / Lc 5, 1-11.
Dv. 2, Fèria: 1C 4, 1-5 / Sal 36 / Lc 5, 33-39.
Ds. 3, Sant Gregori el Gran, papa i doc-

tor de l'Església (MO): 1C 4, 6b-15 / Sal 144 / Lc 6, 1-5.

Dg. 4, XXIII de Durant l'Any: Sa 9, 13-18 / Sal 89 / Flm 9b-10. 12-17 / Lc 14, 25-33.

Santa Elena (10)

En el monasterio de las religiosas Concepcionistas establecido en Mahón en 1623 se guarda una hermosa imagen de Santa Elena, que fue de la familia Cots de Riera. La imagen se custodia en un expositor de madera noble y de diáfanos cristales. Se trata de una exquisita labor de talla en cuanto al rostro y las manos y con el esplendor de las vestiduras que corresponden a la dignidad de emperatriz de la santa, madre del emperador Constantino, el cual dio libertad al cristianismo finalizando las persecuciones del Imperio Romano. Los vestidos de la imagen consisten en una túnica blanca con bordados de oro entre los cuales destacan las iniciales S y E (Santa Elena); lleva además un sobreatavío transparente y un velo de tul sobre la cabeza. Una cinta roja cae sobre su pecho como indicación de la púrpura imperial. Su aureola es

de plata, y santa Elena con su mano derecha sostiene una gran cruz apoyada sobre el suelo.

La más significativo de esta santa emperatriz es la invención de la vera cruz en la que Cristo murió para salvarnos. Ella en efecto promovió que su hijo Constantino hiciera levantar entre otras la basílica del Santo Sepulcro en Jerusalén. De la intervención personal de Elena en el hallazgo de la santa Cruz dan testimonio los Padres de la Iglesia Crisóstomo, Ambrosio, Paulino de Nola y Sulpicio Severo.

El Abad oriental san Teodoro Estudita (+826) exclama en un sermón: «En la cruz se gloriaron todos los apóstoles, en ella se coronaron los mártires y se santificaron los santos... Fue la cruz la que nos reunió en un solo rebaño, como ovejas de Cristo, y es la cruz la que nos lleva al aprisco celestial».

La Inmaculada Concepción (11)

Como imagen familiar debe considerarse la que guardan las monjas de la orden de la Inmaculada Concepción de María, familia religiosa fundada en el siglo XV por santa Beatriz de Silva. Esta orden religiosa llegó a Mahón en 1623, viniendo de Sineu en Mallorca las tres monjas fundadoras, a las que muy pronto se unieron varias jóvenes mahonesas.

A esos primeros años del monasterio pertenece la imagen de talla que presentamos, que mide unos dos palmos de altura. La figura de María aparece haciendo referencia a la visión del capítulo 12 del Apocalipsis: *Una gran señal apareció en el cielo: Una Mujer vestida del sol, con la luna bajo sus pies y una corona de doce estrellas sobre su cabeza (Ap 12,1)*, en cuya concepción sin mancha alguna de pecado es vencido Satanás, la serpiente antigua (cf Gn 3,15). La nube sobre la cual reposan los pies de la

Virgen tiene en nuestra imagen una gran extensión horizontal, pudiendo esto significar la gran difusión adquirida por el misterio de la Inmaculada Concepción que se ha ido extendiendo por todo el orbe y siendo finalmente definido como dogma de fe por el beato Pío IX en 1854.

Miguel de Cervantes expresa este privilegio otorgado a la Virgen y dirige a Ella una ferviente súplica con estos sonoros versos: «Virgen que el sol más bella, / Madre de Dios, que es toda tu alabanza: / del mar del mundo Estrella, / por quien el alma alcanza / al ver de sus borrascas la bonanza».

Y el muy ilustre poeta y fervoroso sacerdote mallorquín Costa y Llobera invocaba así a la Inmaculada: *A Vós única exempta d'aquell mal, / qui, honor de nostra sang purificada, / l'altiva testa del dragó infernal / heu trepitjada*.

Primeres passes del Club d'Estiu Ciutadella

Club d'Estiu Ciutadella

Aquest estiu les parròquies de Sant Esteve, Sant Rafel i el C.C. Sant Miquel de Ciutadella s'han unit i organitzat un Club d'Estiu per oferir a fillets, filletes i joves un espai de lleure, aprenentatge, jocs i excursions. Des de l'1 de juliol i fins al 19 d'agost han fet activitats lúdiques per conèixer nous aspectes del poble i compartir experiències inoblidables.

Han anat al mercat a comprar per fer receptes populars, d'excursió a la platja, han fet manualitats, practicat dife-

rents esports i han realitzat activitats teatrals a la Sala d'actes del C.C. Sant Miquel. A més, els fillets i joves han gaudit d'uns dies de campament. A principis d'agost uns 17 fillets i 5 monitors van passar uns dies a la casa de colònies Es Banyul, mentre que un grup d'uns 38 joves i 10 monitors van recórrer una part del Camí de Cavalls, des de Cala en Porter fins a Cala en Bosch.

Podeu seguir tota l'actualitat del Club d'Estiu al seu compte d'Instagram: [@club_estiu_ciutadella](https://www.instagram.com/club_estiu_ciutadella)

Festa del Martiri de Sant Joan Baptista

A Maó: Dilluns 29 d'agost, a les 18.30 h, Eucaristia a l'ermita de Sant Joan dels Vergers. Tot seguit, bereneta i rifes de productes artesanals. *Podeu adquirir el tiquet per la bereneta a la parròquia de sant Francesc. (No hi haurà missa a Sant Francesc a les 18.30 h).

-A Ciutadella: Dilluns 29 d'agost celebració de la pregària de Vespres, a les 20 h, a l'ermita de Sant Joan de Missa.

L'intent de suprimir la Diòcesi després de la mort del bisbe Pasqual (1966-1968) (i 9)

Miquel Pons Portella

Durant les darreres setmanes hem tractat episodis històrics del Bisbat de Menorca dels quals ja no queden testimonis vius. Ben al contrari, en el dia d'avui, per a acabar aquesta sèrie estiuenca, ens referirem a un moment que molts lectors amb tota probabilitat encara recorden: els esdeveniments que succeïren després de la mort del bisbe Pasqual i que estigueren molt a prop d'acabar amb la nostra Diòcesi.

Mons. Bartomeu Pasqual i Marroig s'encarregà de l'Església particular de Menorca el mes d'abril del 1939, quan acabava de complir 64 anys d'edat. Cap a mitjans de la dècada del 1960, per tant, arribà a la noranтена i seguir exercint el govern diocesà començà a ésser una càrrega molt pesada per a ell. Per aquest motiu, previ nomenament pontifici, dia 15 de gener del 1966, Mons. Rafael Álvarez Lara, Bisbe de Mallorca, prengué possessió com administrador apostòlic de la nostra Església. Aquí comença el relat «En el qual es narren els intents per a suprimir la Diòcesi de Menorca», escrit i publicat l'any 2000 pel Dr. Rafael M. Oleo Cortès, que en aquella època era provisor i pro-vicari general del Bisbat. «L'afegit [...] que D. Rafael Álvarez tenia totes les facultats i obligacions corresponents als bisbes residencials [...] —explica el Dr. Oleo— va aixecar fundades sospites que el nunci volia suprimir la Diòcesi a la mort del bisbe Pasqual; aquest, en repetides vegades, havia demanat el relleu i no se li havia concedit. El més natural hauria estat nomenar un bisbe coadjutor [...].

Dr. Rafael M. Oleo Cortès

Així ho creiem. Però la intenció soterrada del nunci era fer de les Balears una sola diòcesi».

El presbiteri menorquí s'organitzà per a defensar la continuïtat de la Diòcesi i elegí amb aquesta finalitat una comissió de tres membres: Miguel Petrus Marqués, per l'Arxiprestat de Maó; Francesc Anglada Juaneada, per l'Arxiprestat del Centre; i Rafael M. Oleo Cortès, per l'Arxiprestat de Ciutadella. D'entrada, aquesta comissió intentà ampliar els partidaris de la causa de l'Església de Menorca: visitaren Mons. Francesc Planas Muntaner, Bisbe d'Eivissa, i Mons. Manuel Moll Salord, Bisbe de Tortosa, que era ciutadellenc; així com també el sacerdot mallorquí Gabriel Seguí Vidal, missioner dels Sagrats Cors de Jesús i Maria, que col·laborà en la redacció d'un memoràndum sobre les raons que aconsellaven la subsistència de la Diòcesi de Menorca. Entretant, el vicari general Joan Jaume Arbós —un capellà mallorquí de la confiança del bisbe Pasqual, el qual preferí que tot aquest assumpte fos gestionat per sacerdots menorquins— demanà a les abadeses del Monestir de les Concepcionistes de Maó i del Monestir de Santa Clara de Ciutadella que dediquessin oracions i sacrificis «*por una intenció de muy grande interés para esta Diócesis*».

Finalment, dia 5 d'octubre del 1966, els integrants de la comissió aconseguiren —no sense dificultats— reunir-se amb el nunci Antonio Riberi, que va rebre'ls amb una frase tan contundent com descoratjadora: «*por qué se preocupan ustedes por lo que no se deben preocupar*». La trobada no va anar gens bé; escriu el Dr. Oleo: «record que vaig sortir de la visita amb una bona nerviada, no ens va deixar rallar, quan reia es remolcava a la cadira amb braços [...] i nosaltres, com a tres mesquins asseguts a un canapè, no ens podíem avenir del que sentíem. El que més em va impressionar és que, a més de tallar totes les nostres proposicions, [...] no necessitava les nostres informacions». Però, tot i aquesta mala experiència, els preveres menorquins no defalliren i aconseguiren, entre d'altres gestions, que l'Ajuntament de Ciutadella enviés una carta en defensa de la Diòcesi de Menorca al Ministeri d'Afers Exteriors.

La tardor del 1967, mesos després de la mort el bisbe Bartomeu Pasqual, es produí

Mons. Miquel Moncadas i Noguera, Bisbe de Menorca (1969-1977)

un canvi a la Nunciatura Apostòlica: Antonio Riberi va ésser substituït per Luigi Dadaglio. Aprofitant l'avinentesa, els representants del presbiteri de Menorca li enviaren un escrit sobre els arguments favorables al manteniment del Bisbat. En aquesta ocasió, el nou nunci respongué amb tota rapidesa: «*tengan [...] la seguridad plena que, en el momento oportuno, cuanto en él se expone será estudiado con la mayor consideración*». A partir d'aquest moment, la història és perfectament coneguda: dia 11 de desembre del 1968, el prevere mallorquí Miquel Moncadas i Noguera va ésser designat nou Bisbe de Menorca.

En el memoràndum elaborat la tardor del 1966, s'argumenta que «*creemos que no resulta una objeción consistente la reducida extensión territorial de la isla y el número relativamente corto de los habitantes [...]. Precisamente, estimamos que Menorca, por sus dimensiones moderadas, ofrece a su Obispo y a su Clero un campo propicio para una eficaz y ejemplar labor pastoral*». En efecte, com escriví el bisbe Francesc Conesa al principi del seu breu pontificat, la Diòcesi de Menorca té unes «dimensions humanes» que hem d'aprendre a valorar. Al cap i a la fi, l'Encarnació del Fill de Déu no tingué lloc a cap de les ciutats principals del seu temps, sinó a Betlem, que era «petita per a ser comptada entre els clans de Judà» (Mi 5,1).